

Tuin

Dit onderwerp hoort eigenlijk niet in dit boek, of toch wel? Ik zoek en zoek... Zo zocht ik ook oplossingen voor onze, behoorlijk grote, tuin. We hebben het hier over een onderwerp dat mij wel fascineert, maar op een andere manier dan je denkt. Ik wil er dan ook zeker wat over kwijt: “tuin” en “tuinieren”!

Ten eerste het woord “tuin” zelf. Het is eigenlijk geen goed woord, het juiste woord voor zo’n stukje “omsloten natuur” is namelijk “gaarde” of “gaard”. Tuin betekent namelijk “afscheiding”, “omheining” of “heg”. Een paar honderd jaar geleden was dat in ’t Nederlands inderdaad de betekenis: “de Tuin van Holland” was de verdedigingslinie rond de zeven Hollandse provincies toentertijd. In het Duits kent men de woorden “gaarde” en “tuin” ook, ze lijken er goed op: men spreekt van “Garten” en “Zaun”, waarbij dus de “Zaun” om de “Garten” staat. Maar... het woord “gaarde” wordt hier door niemand meer gebruikt, dat is dus de “tuin” geworden. Wij kennen het woord gaarde wel, maar alleen in samenstellingen, zoals “diergaarde” (naast dierentuin), “boomgaard” en “wijngaard”!

Nou ja, het foutieve woord “tuin” voor “gaarde” is intussen zo ingeburgerd dat ik hier zeker niet ga pleiten om het woord tuin dan maar weer te vervangen door gaarde! We gaan dus gewoon verder met “tuinieren in de tuin”, in plaats van “gardenieren in de gaarde!”.

Wat is een “tuin” eigenlijk? Een tuin is een stukje natuur, met bomen, planten en bloemen, die niet mogen groeien zoals **zij** willen, maar alleen zoals **wij** willen! Dit nu heeft grote gevolgen voor mens, plant en boom. De planten zijn weerspannig en proberen hardnekkig hun eigen gang te gaan, wat door een goede tuinier(ster) steeds weer de kop wordt ingedrukt! Doe je dat goed, dan heb je “groene vingers”. Ik zou liever over “harde handen” spreken, die arme planten!

De planten die ‘t het moeilijkst hebben behoren tot de groep “onkruid”. Er blijkt namelijk “kruid” en “onkruid” te bestaan. Wat precies het verschil is kan waarschijnlijk niemand precies uitleggen, maar in een “tuin” moet een plant die tot de categorie “onkruid” behoort, zijn aanwezigheid vroeger of later met de dood bekopen. Dat weerhoudt deze planten er echter niet van om steeds opnieuw te proberen een plaatsje in de “tuin” te veroveren! Je kunt proberen wat je wilt, uittrekken, met gif of ander spul bestrijden, verbranden, maaien, het helpt allemaal niets, ze blijven terugkomen. Terwijl de planten die tot de categorie “kruid” behoren regelmatig dood gaan en met allerlei zorg omringd moeten worden, zoals extra water, mest, ondersteuning, afdekking en zo, heeft “onkruid” al deze zorg niet nodig en groeit als kool!

Wij hadden ooit een grote tuin, met kruid en onkruid! De hardnekkigste onkruiden (is het wel onkruid?) waar ik mee te maken kreeg, waren: het “zevenblad”, de “springbalsemien” en de “fluweelboom”. Zevenblad en springbalsemien zijn eigenlijk onuitroeibaar en in plaats van bestrijden met spul beperkte ik de strijd tot het regelmatig uittrekken ervan, eigenlijk een vergeefse strijd. Daar ik ertegen was om gif te gebruiken heb ik de eerste twee nooit weg gekregen. De strijd tegen de fluweelboom heb ik wel gewonnen. Deze boom kreeg ik ooit van een bevriende (of was het een vijandige?) relatie. Een prachtig boompje, hij kreeg een mooi plaatsje in onze mostuin en groeide als kool. Op een bepaald moment zag ik tot m’n schrik overal kleine fluweelboompjes ontstaan. Ja, maar dát was niet de bedoeling! M’n mooie mostuintje dreigde te “verfluwelen”. Nou ja, uittrekken maar. Maar ook werd de moeder fluweelboom groter en groter en gaf veel rommel. Uiteindelijk moest besloten worden de boom dan maar weg te halen. Intussen bleven nog zeer lang overal fluweelbomen tevoorschijn komen, tussen traptreden, tussen straatstenen en tegels, tientallen meters

verderop in de borders en plantenbakken, om gek van te worden. Na maanden van strijd, afsnijden en uittrekken, gaven ze het eindelijk op. Nooit meer een fluweelboom!

Gazon

Een van de belangrijkste verzamelingen planten in de tuin is het “gazon” of “het gras”. Gras is een verzamelnaam voor allerlei planten die zaden in halmvorm produceren, maar zover laat de echte tuinier (eigenlijk “gardenier”) het niet komen. Zodra het gras het waagt om hoger te groeien dan de hoogte die de tuinbezitter in gedachte heeft, worden er korte metten gemaakt: het gras wordt gemaaid. Dat helpt niets, want als het lekker weer is, groeit het gras “als kool” en moet al weer zeer snel opnieuw afgetopt worden, want een gazon moet er liefst als vaste, groene vloerbedekking uitzien! Het gras er altijd “mooi” uit te laten zien gaat zeker niet vanzelf! Er moet gemest, onkruid bestreden en “geverticuteerd” worden. Verder het uitstrooien van moeilijke chemicaliën zoals kisuriet, thomas slakkenmeel, kalk en zo voort!

Verticuteren was eigenlijk een ramp. Er kwamen mannen met een machine en een speciale hark, die het gazon in no time in een hooiland veranderden. Er ontstonden overal hopen geel gras en ik moest zelf maar zien dat “hooi” kwijt te raken! Het op een hoop gooien van het uitgerukte gras was gevaarlijk, merkte ik. Bij het laden op een karretje bleek het binnenste van de hooihoop bijna in de fik te staan: “hooibroei”!

Natuurtuin

Toen wij ons nieuw gebouwde huis, met een flinke lap eigen grond, betrokken, was er van “tuin” geen sprake! Het huis stond in een stukje bos en we bleken ineens een eigen “heide” te hebben, met lage dennetjes, berkjes en “eikenhakhout”, wilde aardbeitjes, gele toorts, vliegezwammen! Het zag er fantastisch uit en we besloten, blij verrast met zo’n mooi stukje natuur bij huis, alles z’n gang te laten gaan. Dat was een heerlijke tijd, eigen konijntjes, volop vogels, niets aan doen, geweldig! Voor de bouw van het huis was, behalve de bouwplaats zelf, ook een stuk naast het huis “vrij gemaakt” en daar begonnen de eerste problemen! Daar waren, ter wille van de bouw, bomen en struiken weggehaald en dus schoot er allerlei wild gras en onkruid omhoog. ’t Werd hoger en hoger! Bezoekers begonnen er opmerkingen over te maken en nadat een kennis dit veld op zekere dag, uit vrije wil, ging maaien met een zeis, werd besloten er dan toch maar een grasveld (“gazon”) van te maken.

Enfin, dat was het begin van het einde van ons stukje natuur. De dennetjes werden dennen, groeiden hoger en hoger en namen steeds meer licht weg. De eiken en berken klommen naar ongekende hoogten. Die ooit zo mooie dennetjes hadden alleen nog een mooie groene kruin, zo’n meter of tien, twaalf boven het “maaiveld”. Wij keken naar de kale stammen met verdorde takken en takjes. Op zeker moment werd de knoop doorgesneden. Ons stukje wilde natuur zou “TUIN” worden. Bijna alle bomen werden gerooid, grond werd verzet, er kwam een groot “gazon” met daar omheen een “border” met moeilijke struiken en bomen!

Tuinieren

Dit was het einde van het vrije tijdperk, vanaf nu moest er getuinierd worden! Daar er rondom de tuin een bosachtige toestand heerste, was dat tuinieren een behoorlijk probleem. Ondanks een stevig hek, trachtte het bos onze tuin in te nemen. Braamstruiken probeerden op gewiekste wijze door het hek heen te komen: er onder door, er tussendoor en er overheen! Snoeien en nog eens snoeien was de enige oplossing die ik heb kunnen bedenken. Dan in de herfst het allergrootste probleem: de bladeren. Geen kilo’s maar tonnen bladeren vielen uit de

bomen van het aangrenzende bos in onze tuin. Deze bladeren, dat wist iedereen, moesten weg! Vooral de eiken blaren zouden zeer slecht voor het gras zijn, dus moesten er keer op keer bladeren geruimd worden. Nauwelijks was het gazon schoon of er viel weer een nieuwe voorraad bladeren op! Helaas bleek voor het bladruimen geen enkele goede methode te bestaan. Blazen met een blazer ging niet goed omdat het in de herfst ook nog wel eens wil regenen en natte blaren blaas je slecht weg! Opzuigen met een speciale bladzuiger ging nog slechter: te veel en te nat! Dan maar met de bladhark aan de gang. Er ontstonden grote hopen bladeren die afgevoerd moesten worden, maar... waarheen? Er waren drie mogelijkheden: naar de "vaalt", over het hek of naar het grote bos. Alle drie mogelijkheden gebruikte ik, maar ze hadden allen hun problemen. Naar de vaalt brengen met een karretje kostte veel tijd (en in de rij staan) en ook nog geld! Het bos inrijden met de kruiwagen, onder het motto: "het bos geeft en het bos neemt" was ook geen onverdeelde genoegen: ver lopen. Ook liep je nog het risico dat je betrappt werd door iemand! Er waren figuren die er behagen in schepten je terecht te wijzen en het dumpen van tuinvuil op straffe van een boete te verbieden! (Twee maal gebeurd)! Dan maar over het hek, maar daar ontstond op een gegeven moment zo'n dikke laag dat dit eigenlijk niet meer ging zonder dat ik gewetensproblemen kreeg.

Een ander tuinierprobleem is: het snoeien. Een aantal struiken (zogenaamde "laurier") bleek al snel zulke enorme afmetingen aan te nemen dat er, na lang uitstel, maar één oplossing was: snoeien! Er kwam een professionele snoeier, die voortvarend begon de bomen en struiken tot acceptabele afmetingen terug te brengen. Daarbij ontstond zo'n ravage aan "snoeigoed" dat ik een nieuw spreekwoord introduceerde: "Één snoeier maakt meer rotzooi dan tien man kunnen opruimen!"

Hoe kan dat toch, waarom is dit toch zo: de mooiste tuin is eigenlijk: "de hei"! Vlak bij ons huis, ligt een natuurgebied, onderdeel van nationaal park "de Maasduinen". Daar kan alles z'n gang gaan, er hoeft niet gewied, noch gemaaid, noch gesnoeid te worden. En toch ziet alles er mooi en zelfs een soort van keurig uit, echt Nederlands netjes, een plezier om er in rond te wandelen en naar te kijken. Nooit zie je er mensen werken, dat hoeft ook niet, het ziet er altijd perfect uit! En elk seizoen weer anders, mooi ruim, geweldig!

Terug naar de tuin. In een "echte" tuin hoort een vijver. Ik heb dat zo lang mogelijk uitgesteld en eerst bij de burens "de kat uit de vijver" gekeken. Enkele van onze burens legden tegen hoge kosten en met hard werken enorme vijvers aan. Met pompen, filtersystemen, rotspartijen, lavabrokken, flagstones en uiteindelijk vissen, "koi's" en planten. De eerste tijd ging dat prima, maar al snel begon het: algengroei, groene alg, blauwe alg, "wolalg". Steeds troebeler water. De vissen werden er al snel door katten en reigers uitgehaald. Ik besloot, in overleg met genoemde burens, pas tot aanleg van een vijver over te gaan als zij de problemen met hun vijvers onder de knie zouden hebben en mij dan konden instrueren! Intussen hield ik hun vijvers goed in de gaten. Regelmatig waren ze ermee bezig, met lieslaarzen en al! Nieuw filtermateriaal, andere planten, beluchtingsystemen, betere pompen, verlichting. Af en toe wierp ik een blik (geen vol blik) in de vijvers en altijd zag ik hetzelfde: alg, wollig grijs spul, op de planten, op de stenen, op de bodem. "Daar moet je mee leren leven!" Tegen de reigers werden nylon (vis)lijnen over de tuin gespannen, tegen de katten en vallend blad werden netten over de vijver gespannen. Geen gezicht, vond ik!

Intussen had ik toch ook een vijver(tje) gemaakt: een kleine roestvrijstalen vijverbak die in ons tuinterras ingegraven was. Er kwamen kikkers in! Heel zielig, ze verzopen omdat ze er niet uit konden, dus een trapje gemaakt. Moedeloos geworden door de algentropen en de problemen met het fonteinpompje, heb ik deze vijver na enige jaren maar tot plantenbak gepromoveerd, met een grote "hosta" erin. Die plant voelde zich daar kennelijk zo prettig, dat hij elk jaar nog weer groter terugkwam en enorme proporties aannam!

Veel mensen die aan 't einde van hun werkzame leven komen, gaan dan pas met volle kracht aan de gang met hun "hobby": tuinieren. Hoe kan dat toch, mijn vader was tuinier in

hart en nieren, maar ik? Ik heb er geen enkel gevoel voor en zie tuinieren totaal niet als hobby. Een grote mooie tuin is heel leuk, vooral om er in te zitten!

Ook mijn vrouw zag niets in tuinieren. En dus volgden we de weg van de minste weerstand: een tuinman! Geen hoveniersbedrijf dat met veel mensen en machines de tuin onderhanden neemt, nee een tuin”mannetje”. Daarover wil ik één opmerking plaatsen: het is een oplossing maar niet dé oplossing. Dé oplossing is namelijk....verhuizen naar een (ik durf het haast niet te noemen) appartement!